

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (kolmas jaosto)
13 päivänä heinäkuuta 1995

Asia T-176/94

K
vastaan
Euroopan yhteisöjen komissio

Henkilöstö – Yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi –
Valitus – Oikeus nauttia yksityiselämän kunnioitusta

Täydellinen teksti ranskan kielellä II - 621

Aihe: Kanne, jossa vaaditaan yhtäältä sen komission päätöksen kumoamista, jolla komissio epäsuorasti hylkäsi kantajan korvausvaatimuksen, ja sen komission päätöksen kumoamista, jolla komissio nimenomaisesti hylkäsi kantajan tekemän valituksen, sekä toisaalta vahingonkorvausta.

Lopputulos: Hylkääminen.

Tuomion lyhennelmä

Kantaja kärsii vakavasta sairaudesta, minkä vuoksi hänen sairauskulunsa korvataan sataprosenttisesti. Hän valitti Euroopan yhteisöjen toimielinten yhteisen

sairausvakuutusjärjestelmän maksutoimiston päätöksestä, jonka mukaan ainoastaan osa tietyistä hammashoidon kuluista oli korvattava. Valitukseensa hän liitti seuraavan huomautuksen: ”Allekirjoittanut (K) katsoo, että ... ihmisarvoa ei kunnioiteta silloin, kun oikeuksiansa toteuttamiseksi hänen on paljastettava terveydentilansa valituksessa, jota levitetään kymmeninä kappaleina toimielimen sisällä. Kun hän nyt on aluksi epäröityään päättänyt tehdä tämän valituksen, tämä johtuu vahvasta uskosta siihen, että neuvotteleva lääkäri on erehtynyt ja että tämän erehdyksen korjaaminen on yleisen edun mukaista ja voi auttaa muita virkaveljiä silloin, kun he kohtaavat samanlaisia vaikeuksia.”

Kantaja väitti, että komissio oli loukannut hänen oikeuttaan nauttia yksityiselämän kunnioitusta, koska yhtäältä se oli lähettänyt varauksetta useille virkamiehille kyseisen valituksen, vaikka se sisälsi tietoja hänen yksityiselämästään ja terveydentilastaan, ja toisaalta koska komissio oli järjestänyt tavallisen menettelyn mukaisesti ”yksiköiden välisen kokouksen” tekemättä mitään hänen nimettömyytensä takaamiseksi.

Kantaja teki tämän jälkeen 17.6.1993 hakemuksen, jossa se vaati yhtäältä sitä, että komissio tunnustaisi julkisesti tehneensä virheen paljastaessaan hänen terveydelliset ongelmansa, ja toisaalta yhden ecun symbolisen korvauksen maksamista hänen henkisistä kärsimyksistään. Tämä hakemus hylättiin epäsuorasti. Valitus, jonka kantaja teki tästä hylkäyspäätöksestä, hylättiin nimenomaisesti 27.1.1994.

Kumoamisvaatimukset

Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (Euroopan ihmisoikeussopimuksen) 8 ja 10 artiklan rikkomista koskeva kanneperuste

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Jokaisella on oikeus nauttia yksityis- ja perhe-elämäänsä, kotiinsa ja kirjenvaihtoonsa kohdistuvaa kunnioitusta.

2. Viranomaiset eivät saa puuttua tämän oikeuden käyttämiseen, paitsi silloin kun laki sen sallii ja se on demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätöntä kansallisen ja yleisen turvallisuuden tai maan taloudellisen hyvinvoinnin vuoksi, tai epäjärjestyksen ja rikollisuuden estämiseksi, terveyden tai moraalin suojaamiseksi, tai muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi.”

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan mukaan ”jokaisella on sananvapaus”.

Perusoikeudet ovat olennainen osa yleisiä oikeusperiaatteita, joiden noudattamista yhteisöjen tuomioistuimet valvovat. Kun yhteisöjen tuomioistuimet valvovat näiden oikeuksien toteutumista, ne tukeutuvat jäsenvaltioiden yhteiseen valtiosääntöperinteeseen ja kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, joiden syntyyn jäsenvaltiot ovat vaikuttaneet tai joihin ne ovat liittyneet. Euroopan ihmisoikeussopimus on tämän osalta erityisen tärkeä (29 kohta).

Viittaukset: asia 11/70, Internationale Handelsgesellschaft, yhteisöjen tuomioistuin 17.12.1970 (Kok. 1970, s. 1125, 4 kohta); asia 4/73, Nold v. komissio, yhteisöjen tuomioistuin 14.5.1974 (Kok. 1974, s. 491, 13 kohta); asia 222/84, Johnston, yhteisöjen tuomioistuin 15.5.1986 (Kok. 1986, s. 1651, 18 kohta); asia C-260/89, ERT, yhteisöjen tuomioistuin 18.6.1991 (Kok. 1991, s. I-2925, 41 kohta); asia T-10/93, A v. komissio, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin 14.4.1994 (Kok. 1994, s. II-179, 48 kohta).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkää aluksi tämän kanneperusteen siltä osin kuin se koskee Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan rikkomista, koska kantaja ei ole millään tavalla osoittanut, miten tai missä määrin komissio on rajoittanut kantajan sananvapautta tai estänyt sen toteutumisen (28 kohta).

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan osalta on todettava, että oikeus nauttia yksityiselämän kunnioitusta on yksi niistä perusoikeuksista, joita suojellaan yhteisön oikeusjärjestyksessä. Yksi tähän oikeuteen sisältyvistä oikeuksista on jokaisen ihmisen oikeus pitää salassa terveydentilansa (31 kohta).

Viittaukset: asia C-62/90, komissio v. Saksa, yhteisöjen tuomioistuin 8.4.1992 (Kok. 1992, s. I-2575, 23 kohta); asia C-404/92 P, X v. komissio, yhteisöjen tuomioistuin 5.10.1994 (Kok. 1994, s. I-4737, 17 kohta).

Perusoikeudet eivät kuitenkaan ole ehdottomia, vaan niitä voidaan rajoittaa sillä edellytyksellä, että rajoitukset palvelevat todellisuudessa yleisen edun mukaisia yhteisön tavoitteita ja että ne eivät merkitse rajoitusten tavoite huomioon ottaen suhteetonta ja sietämätöntä puuttumista, jolla vahingoitettaisiin hänelle taattujen oikeuksien keskeistä sisältöä. Tämän osalta Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan 2 kappaletta on pidettävä vertailukohteena. Tämän määräyksen mukaan viranomaiset voivat puuttua yksityiselämään ainoastaan sillä perusteella, että i) ”lakisallista”, ii) kyseisellä toimenpiteellä pyritään yhteen tai useampaan kyseisessä määräyksessä – tyhjentävästi – lueteltuun tavoitteeseen, ja iii) puuttuminen on ”välttämätöntä” näiden tavoitteiden saavuttamiseksi (33 kohta).

Viittaukset: asia 265/87, Schröder, yhteisöjen tuomioistuin 11.7.1989 (Kok. 1989, s. 2237, 15 kohta); edellä mainittu asia X v. komissio, 18 kohta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensiksi, että vaikka kantajan yksityiselämään olisi puututtu, puuttumiseen on oikeudellinen peruste. Tämän vuoksi Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan 2 kappaleessa määrätty ensimmäinen edellytys täyttyy (35–37 kohta).

Toisen edellytyksen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että sellainen järjestelmä, jossa taataan henkilöstölle heidän sairauskulujensa korvaaminen, voi toimia ainostaan silloin, kun vakuutusenantaja voi valvoa, ovatko korvaushakemukset perusteltuja. Tällaisen valvonnan välttämättömänä edellytyksenä on tietynlainen oikeus tutustua henkilöstön terveyttä koskeviin tietoihin ja näiden tietojen antaminen niille henkilöille, jotka ovat vastuussa asiakirjojen käsittelystä.

Sellaisella väitetyllä henkilöstön yksityiselämään puuttumisella, joka aiheutuu yhteisestä sairausvakuutusjärjestelmästä, tavoitellaan siten kahta Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan 2 kappaleessa mainittua päämäärää eli ”taloudellisen hyvinvoinnin” takaamista, koska puuttuminen on välttämätön kyseisen sairausvakuutusjärjestelmän olemassaolon kannalta, ja ”terveyden suojaamista” (39 kohta).

Viimeisen edellytyksen eli suhteellisuusperiaatteen noudattamisen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kantaja ei ole varteen otettavalla tavalla osoittanut sitä, että myös muut kuin sellaiset henkilöt, joiden tehtäviin valituksen käsitteleminen kuuluu, olisivat saaneet siitä jäljennöksen. Kaikilla näillä henkilöillä on salassapitovelvollisuus EY:n perustamissopimuksen 214 artiklan mukaisesti. Tämän määräyksen pitäisi periaatteessa olla riittävä tae sille, että virkamiehen yksityiselämää koskevia tietoja, jotka hän on esittänyt valituksessaan, ei anneta muille kuin niille tietyille henkilöille, joiden tehtäviin kuuluu valituksen käsitteleminen (40–42 kohta).

Kantaja ei voi myöskään valittaa siitä, että hänen valitustaan ei ole käsitelty tuomatta julki hänen nimeään, koska hän ei ole itse pyytänyt, että komission yksiköt käsittelevät hänen valitustaan tällä tavalla. Hänen valitukseensa liittyvä jälkikirjoitus osoittaa sitä vastoin, että kantaja on hyväksynyt, että häntä koskevia asiakirjoja käsitellään julkisesti (43 kohta).

Vaikka ei voida sulkea pois sitä, että tietyissä oloissa nimittävän viranomaisen on käsiteltävä viran puolesta tiettyjä valituksia tuomatta julki valittajan nimeä, on todettava, että käsiteltävän asian erityispiirteiden perusteella asian käsitteleminen tällä tavalla viran puolesta ei ollut välttämätöntä (44 kohta).

Avunanto- ja huolellisuusvelvoitteen noudattamatta jättämistä koskeva kanneperuste

Valituksen tiedoksiantaminen ainoastaan niille henkilöille, joiden tehtäviin kuuluu valituksen käsitteleminen, ei merkitse avunanto- ja huolellisuusvelvoitteen

noudattamatta jättämistä, vaikka valitukseen sisältyisi tietoja, joiden perusteella voitaisiin mahdollisesti epäillä valituksen tekijän työkyvyn alentuneen, mitä ei kuitenkaan ole näytetty toteen käsiteltävänä olevassa asiassa (48 kohta).

Vahingonkorvausvaatimus

Kun otetaan huomioon kumoamisvaatimusten tueksi esitetyt perusteet, komission ei voida katsoa rikkoneen yhteisön oikeuden yleisiä oikeusperiaatteita, sellaisena kuin niitä on tulkittava Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 ja 10 artiklan perusteella, eikä avunanto- ja huolellisuusvelvoitettaan siten, että voitaisiin katsoa näytetyksi toteen, että komissio on tehnyt sellaisen virheen, josta se on vastuussa (51 kohta).

Ratkaisu:

Kanne hylätään.